

TEODOR ÚBEDA, UN BISBE BEN ARRELAT A MALLORCA

Joan Bestard Comas

S'han complit 7 anys (18.5.2003) de la mort del bisbe Teodor Úbeda. Vol-dria fer-ne un retrat.

Vaig tenir la sort de treballar vint-i-cinc anys seguits al costat del bisbe Teodor Úbeda: sis com a vicari episcopal (1974-1980), sis com a director del Secretariat de la Comissió Episcopal de Pastoral a Madrid (1980-1986), de la qual ell fou president, i tretze com a vicari general seu (1986-1999). Crec, per tant, que puc fer un retrat bastant exacte de la seva personalitat com a home i com a Bisbe.

Destacaria en ell aquests cinc trets. Són els que a mi més m'atreuen:

1. Fou un home feiner: Feia molta feina i en feia fer. La seva agenda tenia pocs espais buits. L'agenda no se l'organitzava en profit propi, sinó que la hi "organitzaven" els altres, fent-se "*tot per a tots*", com deia el seu lema episcopal. Sempre tenia un sí per a tothom: per visitar una parròquia, per rebre i escoltar qualsevol persona, per reunir-se amb un grup de joves que s'havien de confirmar, per atendre els membres d'una delegació diocesana, per anar a veure un capellà malalt, per fer les reunions que fossin necessàries per resoldre un problema o per planificar una acció pastoral, per aportar les seves idees a la Conferència Episcopal Espanyola i a la seva Comissió Permanent, així com també a les Comissions Episcopals d'Apostolat Seglar, de Pastoral, i de Mitjans de Comunicació Social. Dirigí amb encert i dinamitzà la Comissió Episcopal de Pastoral i preparà amb diligència les reunions de vicaris generals i episcopals de tot Espanya que se celebraven cada any a Majadahonda el mes de maig.

A més de fer molta feina en sabia "*fer fer*", sense atabuixar, sense fer-se pesat, confiant en les persones, dialogant, donant un gran marge d'autonomia als que treballaven devora ell. Sabia delegar perquè es fiava de les persones.

2. Era un home dialogant: Sempre treballava en equip, amb el seu Consell Episcopal (vicari general, quatre vicaris episcopals i un secretari de pastoral) que renovava cada grapat d'anys perquè el seu grup de govern no degeneràs en "camarilla". Li vaig sentir dir en diverses ocasions: "Jo no sabia ser Bisbe sense un equip de treball de la meva confiança." Sabia escoltar i canviar d'opinió quan les raons que li aportaven els altres eren de pes. Donant prova de molt de seny i d'humilitat sincera, el vaig veure canviar no poques vegades de parer davant raons serioses que li aportaven els qui dialogaven amb ell.

3. Un home encarnat en la realitat de Mallorca: El Bisbe Teodor era un mallorquí més. S'esforçà per conèixer la nostra idiosincràsia. Sabia en cada moment quin terreny trepitjava. Estimà i promogué la nostra llengua i la nostra cultura. Posseïa un sentit agut de la realitat i era molt intuïtiu. Escriví sobre turisme, ecologia, art, crisi econòmica, atur, marginació a les Illes Balears. Seguia amb molt d'interès tot quant es publicava a la premsa i a les revistes especialitzades sobre aquests temes fronterers de gran actualitat.

4. Un home amb tres sensibilitats pastorals molt clares: els problemes socials, les missions, les vocacions: En el pontificat del Bisbe Teodor jo subratllaria aquestes tres sensibilitats. El Bisbe Teodor sentia una viva preocupació pels problemes com la marginació social, la infància abandonada, la drogoaddicció (ell va posar en marxa el "Projecte home" a Mallorca), l'atur. Donà un nou impuls a Càritas i a la Delegació d'Acció Social. L'ajuda al Tercer Món també fou una de les seves grans preocupacions: envià un bon grup de preveres a Perú i Burundi i sempre va estar molt a prop d'ells, visitant-los amb freqüència i fent-los arribar, a través de la Delegació de Missions, l'ajuda solidària que necessitaven per dur a terme la seva tasca pastoral i de promoció humana. També Don Teodor dugué molt personalment el tema del Seminari i li va dedicar molt de temps i esforços. La problemàtica vocacional el preocupava de veritat perquè en la solució d'aquesta s'hi jugava el futur de la Diòcesi.

5. Com a síntesi, i per acabar de perfilar el seu retrat, jo diria que fou un "pastor" inquiet, proper i intel·ligent: La renovació eclesial, segons l'esperit del Concili Vaticà II, fou el fil conductor del seu pontificat.

Ell dugué a terme amb bon pols la reforma conciliar a la nostra Diòcesi i per consolidar-la va fer dotze Assemblees diocesanes i després convocà un Sínode que volgué que fos una profunda i sincera experiència eclesial de fe compartida, de diàleg comunitari a tots els nivells, de comunió eclesial intensa i de participació activa de tots els membres del Poble de Déu en la missió de l'Església enmig de la societat d'avui. La seva principal inquietud, la resumiria així: que l'Evangeli de Jesús transformi el cor de l'home d'avui i

ajudi a construir una societat més justa, més solidària, més humana i, en definitiva, més cristiana. Un Bisbe proper: oferí confiança i guanyà la confiança dels qui treballaven amb ell. El seu tarannà fou afable, senzill i directe. Les ficcions el posaven nerviós. Fou un Bisbe intel·ligent i intuïtiu. No fou un intel·lectual, però sabia escoltar el parer dels intel·lectuals i tenir-lo molt en compte a l'hora d'actuar pastoralment. Tenia una bona formació humana, teològica i pastoral. Preparava a consciència i profundament els temes que se li encarregaven i tenia un radar molt sensible per captar els nous signes dels temps en vistes a donar-los una resposta evangèlica.

L'any 1992 en un cicle de conferències que va organitzar la Fundació Joan Maragall, de Barcelona, sobre el tema "Cristianisme i societats avançades", Don Teodor n'hi presentà una de titulada: "La inculturació de la fe en les anomenades societats avançades" i hi exposà un suggerent i extens decàleg practicopastoral que em sembla que reflecteix molt bé les principals sensibilitats humanes, pastorals i socials del Bisbe Teodor. El resum d'aquest decàleg fou el següent:

- 1r. Equilibrar la raó científica amb el sentit de la transcendència.
- 2n. Oferir decididament a la societat el Déu de Jesucrist.
- 3r. Treballar solidàriament per la pau i per la justícia.
- 4t. Esforçar-se per a la transmissió de la fe.
- 5è. Preparar la llar eclesial com el lloc de trobada càlida, i preservar la natura –llar dels homes– dels desastres antiecològics. Tot això, en una humanitat sense llar.
- 6è. Enfortir els valors autòctons en una cultura plural.
- 7è. Treballar per una nova presència de la dona en el món.
- 8è. Obrir el diàleg fe-ciència.
- 9è. Oferir el llenguatge del gest, dels símbols i de les arts a una cultura tecnicopragmatista.
- 10è. Propiciar la comunicació en una cultura d'informació.

Finalment diré que Mons. Teodor Úbeda, que fou bisbe de Mallorca de 1973 a 2003, va ser per a mi un mestre en el camp humà i pastoral i un amic. Al mestre, gratitud profunda, i a l'amic, afecte inesborrable.